Bijlage bij thema Hinder – Gemeenten

TOELICHTING BIJ HET MODELREGLEMENT VERBRANDEN VAN AFVALSTOFFEN DOOR PARTICULIEREN

Samenwerkingsovereenkomst 2008- 2013

Algemene toelichting 2
Toelichting bij specifieke artikelen uit het modelreglement 2
1.Definities 2
Artikels 1 2
2. Verbranding in open lucht 2
Artikel 3 2
Artikel 4 2
3. Verbranding in (hout)kachels en open haarden 4
Artikel 5 4
Artikel 7 5
4. Slotbepalingen 5
Artikel 8 5

Algemene toelichting

In toenemende mate worden afvalstoffen van allerlei aard gestookt in kachels, open haarden en ook in open lucht. Dit kan niet alleen aanleiding geven tot rook- en geurhinder voor de omwonenden, het kan bovendien erg schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid van mens en milieu.

Nochtans zijn talrijke milieuvriendelijke alternatieven voorhanden. Wij denken hierbij aan het voorkomen van afval, het sorteren van afval, gebruik maken van het containerpark, composteren, enz.

Uit het schriftelijk leefomgevingonderzoek van 2008 (SLO-2) blijkt dat ruim 15% van de ondervraagde personen tamelijk (9,8%), ernstig (4,2%) of extreem (1,3%) gehinderd is door geur. Door de respondenten die ernstig of extreem gehinderd worden door een specifieke hinderbron van geur werden buren en verkeer en vervoer het meest frequent aangestipt als bron van geurhinder, gevolgd door KMO en industrie. Opvallend is de stijgende trend sedert de nulmeting in 2000 (3,3% ernstig tot extreem gehinderden door geur van buren in 2000, 4,1% in 2003 en 4,5% in 2007). Vooral de geurhinder van schoorsteenafvoer en verbranden van afval in open lucht gaat de laatste jaren in stijgende lijn.

Bijgevoegd modelreglement werd opgesteld om de problematiek van het verbranden van afvalstoffen op gemeentelijk niveau aan te pakken. We verwijzen hier eveneens naar het modelreglement geurhinder alsook de bijhorende toelichting die andere hinderbronnen dan verbranden van afval vermeldt.

Het is aangewezen aan het invoeren van het gemeentelijke politiereglement een informatie- en sensibilisatie te koppelen. Hiervoor kan ondermeer gebruik worden gemaakt van de brochures en affiches rond ‘sluikverbranden in open lucht’ en ‘slimmer stoken’ die door het departement LNE, VMM en OVAM ter beschikking worden gesteld.

Via het thema hinder van de samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 kunnen lokale overheden op het onderscheidingsniveau jaarlijks punten verkrijgen voor het opmaken en toepassen van het politiereglement geurhinder en luchtverontreiniging (inclusief het politiereglement verbranden van afvalstoffen). Ook voor het uitvoeren van een actieve sensibilisatiecampagne m.b.t. de problematiek van verbranden van afvalstoffen kan de gemeente punten verdienen. Voor de voorwaarden verwijzen we naar de teksten m.b.t. de samenwerkingsovereenkomst op http://samenwerkingsovereenkomst.lne.be.

Het betreft hier een modelreglement. Elke gemeente kan uitgaande van haar eigen typische karakteristieken, beslissen hoe het model in de gemeente wordt ingevuld.

Toelichting bij specifieke artikelen uit het modelreglement

1. Definities

Artikels 1 en **2** bevatten een aantal definities.
Onder vaste brandstof kan worden verstaan: kolen, hout, houtpellets, enz.

2. Verbranding in open lucht

Artikel 3 omvat een verbodsverklaring voor het verbranden in open lucht.

Artikel 4 somt de uitzonderingen m.b.t. het verbod op verbranden in open lucht op en bepaalt de voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

De verwijzing naar andere wettelijke bepalingen heeft o.m. betrekking op volgende wetgeving:

Veldwetboek: Het veldwetboek art. 89 verbiedt het aansteken van vuur op het veld op minder dan honderd meter afstand van huizen, bossen, heiden, boomgaarden, hagen, graan, stro, mijten of van plaat-

sen waar vlas te drogen is gelegd (geldboete en/of gevangenisstraf). Door het Hof van Cassatie[1] werd bepaald dat deze bepaling van toepassing is op elk vrijwillig en tijdelijk vuur, ook indien dit gebeurt in een hof die in een stadscentrum gelegen is. In het veldwetboek art. 88 worden bestraft: 'zij die stenen of harde lichamen of andere voorwerpen, die kunnen bevuilen of beschadigen, werpen in tuinen, besloten erven, natuurlijke of kunstweiden, of in bomen'. Dit kan mits een ruime interpretatie van begrippen als 'voorwerpen', 'stoffen' en 'werpen' ook worden toegepast op gevallen van luchtverontreiniging. Door het Hof van Cassatie werd deze ruime interpretatie bevestigd en werd gesteld dat 'het verspreiden van rook over het erf van een gebuur waardoor dit aangetast wordt, het werpen is van een voorwerp dat iemand kan hinderen of bevuilen'.

Bosdecreet: Volgens het Bosdecreet art. 99 is het verboden in alle bossen en binnen een afstand van honderd meter tot bossen vuur te maken in open lucht om welk motief dan ook, behoudens in uitvoering van een goedgekeurd beheersplan of behoudens een machtiging door het bosbeheer en met uitzondering van wettelijke branden.

Milieuvergunningendecreet:
In bijlage I van *Vlarem I* wordt een lijst van als hinderlijk beschouwde inrichtingen weergegeven. Voor al deze inrichtingen dient een milieuvergunning te worden aangevraagd en gelden algemene en sectorale milieuvoorwaarden. Uit de indelingslijst volgt dat verbrandingsinrichtingen waarin afvalstoffen worden verwerkt ingedeeld zijn in rubriek 2.3.4.

In *Vlarem II* worden in hoofdstuk 4.4 "Beheersing van luchtverontreiniging" onder afdeling 4.4.1 algemene bepalingen gegeven die betrekking hebben op het verbranden van afvalstoffen. De verbranding van plantaardige afvalstoffen wordt in een aantal gevallen wel toegelaten, namelijk voor:
1° het onderhoud van tuinen;
2° de ontbossing of ontginning van terreinen;
3° eigen bedrijfslandbouwkundige werkzaamheden.

De gemeente kan er voor opteren strengere regels toe te passen dan in het Vlarem. In dit modelreglement werden de eerste 2 uitzonderingen overgenomen uit het Vlarem, echter in het modelreglement wordt verder gegaan door te stellen dat deze uitzonderingen enkel gelden in geval het verbranden van afvalstoffen noodzakelijk is als beheersmaatregel, fytosanitaire maatregel of in het kader van een wetenschappelijk experiment.

In *§1* van dit artikel wordt gesproken over een sfeerverwarmer. Een brede waaier van toestellen vallen onder de noemer sfeerverwarmer: decoratieve tuinkachels, terrashaarden, terraskachels, Mexicaanse tuinhaarden, vuurpotten en vuurkorven. De toegelaten brandstoffen voor kachels en open haarden kunnen eveneens worden gebruikt bij sfeerverwarmers. Deze toestellen zijn niet geschikt om allerlei (tuin)afval te verbranden.

In *§2* wordt het verlenen van een toestemming door de burgemeester opgelegd.
Het kan om hinder te voorkomen noodzakelijk zijn aan de toestemming tot verbranding in open lucht enkele bijkomende voorwaarden op te leggen, bijvoorbeeld i.v.m. plaats of het tijdstip van de verbranding (niet na zonsondergang en voor zonsopgang), het gebruik van droog hout voor de verbranding, de aanwezigheid van een volwassene bij de verbranding, het volgen van een eventueel beschikbare code van goede praktijk voor verbranding, afspraken met de brandweer, enz.

Meer informatie in dit verband kan gevonden worden in de brochure rond 'sluikverbranden in open lucht' die werd opgemaakt door het departement LNE, VMM en OVAM.
Deze brochure kan aangevraagd worden bij:
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid
Tel: 02 553 11 20
E-mail: lucht.hinder.gezondheid@lne.vlaanderen.be
of via de website http://www.lne.be/themas/luchtverontreiniging/praktische-tips/sluikverbranden/

Bijkomend kan de gemeente bepalingen toevoegen i.v.m. het aanvragen van de toestemming. Wanneer moet de aanvraag ten laatste worden ingediend? Welke informatie moet de aanvraag minstens

[1] Vonnis Hof Van Cassatie dd 12/04/1983 R.D.P. 1984, 399

bevatten? (verantwoordelijke, plaats en tijdsgegevens activiteit, beschrijving activiteit, voorzorgsmaatregelen om hinder naar de omgeving te beperken, enz.)

§2 vermeldt ook dat de toelating kan worden ingetrokken als de meteorologische omstandigheden ongunstig zijn. Hoe de meteorologische omstandigheden kunnen bepaald worden wordt uitgelegd in bijlage 1 bij deze toelichting.
In de toestemming die wordt verleend dient de gemeente dan wel te vermelden onder welke voorwaarden de toestemming kan ingetrokken worden.

3. Verbranding in (hout)kachels en open haarden

Artikel 5 omvat een verbodsverklaring voor het verbranden van afvalstoffen in (hout)kachels en open haarden.

In (hout)kachels en open haarden mogen enkel onbehandeld droog stukhout, steenkool of afgeleide producten gebruikt worden.

We verwijzen hierbij naar volgende wetgeving:
In het *veldwetboek* artikel 88 worden bestraft: 'zij die stenen of harde lichamen of andere voorwerpen, die kunnen bevuilen of beschadigen, werpen in tuinen, besloten erven, natuurlijke of kunstweiden, of in bomen'. Dit kan mits een ruime interpretatie van begrippen als 'voorwerpen', 'stoffen' en 'werpen' ook worden toegepast op gevallen van luchtverontreiniging. Door het Hof van Cassatie werd deze ruime interpretatie bevestigd en werd gesteld dat 'het verspreiden van rook over het erf van een gebuur waardoor dit aangetast wordt, het werpen is van een voorwerp dat iemand kan hinderen of bevuilen'.

Milieuvergunningendecreet:
In bijlage I van *Vlarem I* wordt een lijst van als hinderlijk beschouwde inrichtingen weergegeven. Voor al deze inrichtingen dient een milieuvergunning te worden aangevraagd en gelden algemene en sectorale milieuvoorwaarden. In de indelingslijst wordt gesteld dat verbrandingsinrichtingen waarin afvalstoffen worden verwerkt ingedeeld zijn in rubriek 2.3.4.
Hierbij geldt wel de uitzondering dat het verbranden van onbehandeld stukhout in houtkachels voor de verwarming van woonverblijven en werkplaatsen, in sfeerverwarmers en gelijksoortige toestellen met een nominaal thermisch vermogen van maximaal 300 kW, geen inrichting voor de verwerking van afvalstoffen is.

In *Vlarem II* worden in hoofdstuk 4.4 "Beheersing van luchtverontreiniging" onder afdeling 4.4.1 algemene bepalingen gegeven die betrekking hebben op het verbranden van afvalstoffen. In de (speciale) beschermingszones is het gebruik van voor verwarming bestemde brandstof aan bepaalde regels, opgesomd in art. 4.4.1.2, onderworpen.
Onbehandeld houtafval wordt in Vlarem II gedefinieerd als natuurlijk hout, schors inbegrepen, dat alleen een mechanische behandeling heeft ondergaan.

In **Artikel 6** worden bepalingen opgelegd i.v.m. het gebruik van de verwarmingsinstallaties.

De gebruikers kunnen luchtverontreiniging, geurhinder of hinder van rook en roet vermijden door de brandstof te gebruiken waarvoor de installatie gebouwd en afgesteld is, door de installaties regelmatig te laten controleren en reinigen, door de schoorstenen en andere afvoerkanalen recht omhoog te bouwen en voldoende hoog op te trekken, enz.

Meer informatie in dit verband kan gevonden worden in de brochure rond 'slimmer stoken' die werd opgemaakt door het departement LNE.
Deze brochure kan aangevraagd worden bij:
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid
Tel: 02 553 11 20
E-mail: lucht.hinder.gezondheid@lne.vlaanderen.be
of via de website http://www.lne.be/themas/luchtverontreiniging/praktische-tips/slimmer-stoken/

In deze brochures zijn o.m. volgende tips opgenomen:

- Gebruik de juiste brandstof
- Let erop dat uw schoorsteen goed trekt
- Ventileer de ruimte waar uw haard of kachel staat
- Smoor het vuur niet
- Gebruik altijd schoon, droog hout
- Gebruik natuurlijke aanmaakblokjes of kleine houtjes om het vuur aan te maken
- Ga zelf na of u goed stookt a.d.h.v. de rook die uit de schoorsteen komt
- Laat het vuur vanzelf uitgaan
- Laat uw verwarmingstoestel regelmatig controleren

In het reglement wordt verwezen naar een code van goede praktijk. De gemeente kan hiervoor gebruik maken van de brochure 'slimmer stoken' of verwijzen naar de handleiding bij stooktoestellen. Ze kan ook aan de hand van deze en andere beschikbare informatie een eigen code van goede praktijk opmaken.

Voorschriften inzake de hoogte van schoorstenen en afvoerkanalen kunnen worden opgenomen in de stedenbouwkundige verordening van de gemeente. Hierin kan vb. bepaald worden dat de uitlaat zich minstens boven de kroonlijst van het dak van het eigen gebouw moet situeren alsook op minstens twee meter boven de bovenrand van alle deur-, venster- en ventilatieopeningen die zich bevinden in een straal van 4m, horizontaal gemeten vanaf de uitlaat van het afvoerkanaal. De voorschriften moeten worden afgestemd op de specifieke situatie binnen de gemeente (veel open of juist gesloten bebouwing e.d.).

Voor centrale verwarmingsinstallaties is ook volgende wetgeving van toepassing:
Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van stookinstallaties voor de verwarming van gebouwen en de aanmaak van warm verbruikwater. De gebruikers van een centraal stooktoestel zijn volgens dit besluit verplicht: uitsluitend de brandstof te gebruiken waarvoor het toestel gebouwd en afgesteld is; het nodige te doen om dit toestel in goede en veilige staat van werking te houden; de gebruikersinstructies van de fabrikant te respecteren; het centraal stooktoestel periodiek een onderhoudsbeurt te laten geven en zodanig te stoken dat de hinder en de uistoot aan verontreinigende stoffen zo klein mogelijk is. Het besluit voorziet ook dat elk nieuw centraal stooktoestel en alle verwarmingsinstallaties met ketels met een vermogen van meer dan 20 kW, ouder dan 15 jaar, gekeurd dienen te worden.

We verwijzen hiervoor naar de website: http://www.mina.be/stooktoestellen-faq-particulier.html (nieuwe webpagina's in opbouw op http://www.lne.be
In de 2de helft van 2008 zal door de afdeling Lucht, Hinder, Risicobeheer, Milieu & Gezondheid eveneens een brochure ter beschikking worden gesteld m.b.t. deze materie.

Artikel 7 bepaalt dat het verbranden van afvalstoffen in kachels en open haarden verboden is bij welbepaalde ongunstige meteorologische omstandigheden.

4. Slotbepalingen

Artikel 8 omvat bepalingen m.b.t. het toezicht op de naleving van het politiereglement

In *Vlarem I* is een hoofdstuk XV opgenomen rond toezicht.
Toezicht voor klasse 1- inrichtingen vallen onder 1ste lijnstoezichtsbevoegdheid van afdeling Milieuinspectie van het Departement LNE. Er kan dus door de afdeling Milieu-Inspectie een proces verbaal worden opgemaakt voor de Procureur des Konings.
Voor het verbranden van afvalstoffen bij klasse 2 of 3 inrichtingen berust het toezicht bij de gemeenten. Door de toezichthoudende ambtenaar wordt een proces verbaal opgesteld voor de Procureur des Konings.
Voor niet-ingedeelde inrichtingen (vrije velddelicten) kunnen behalve de gemeentelijke toezichthoudende ambtenaren ook de bevoegde ambtenaren van OVAM (deze laatsten louter in het kader van het afvalstoffendecreet) optreden op voornoemde manier.
Het bosdecreet legt de bepalingen m.b.t. opsporen en vaststellen van bosmisdrijven vast in hoofdstuk IX. Ook hier wordt door de bevoegde ambtenaren van het bosbeheer een proces verbaal opgemaakt en

gestuurd naar de ambtenaar die door de Vlaamse Regering met toepassing van het Boswetboek van 1854 met de vervolging is belast.

In **artikel 9** zijn de maatregelen opgenomen die kunnen genomen worden bij overtreding van de bepalingen van het politiereglement.

De bodem- en roetassen dienen conform de bepalingen van het afvalstoffendecreet verwijderd te worden.

Overtredingen van de bepalingen rond verbranden in de wetgeving worden d.m.v. geldboetes en gevangenisstraffen bestraft.

De geldboetes in de hieronder opgesomde wetgeving dienen geïndexeerd te worden met een factor 200 (opdeciemen). De omzetting naar euro gebeurt door deling met 40 (ipv 40.3399).

- *Veldwetboek (7 oktober 1886)*

Art. 88. Met geldboete van vijf tot vijftien frank worden gestraft:
12° Zij die stenen of andere harde lichamen of andere voorwerpen die kunnen bevuilen of beschadigen, in tuinen, besloten erven, natuur- en kunstweiden of bomen werpen.
Art. 89. Met geldboete van tien frank tot twintig frank en met gevangenisstraf van één tot vijf dagen of met een van die straffen alleen wordt gestraft:
8° Zij die op het veld vuur aansteken op minder dan honderd meter afstand van huizen, bossen, heiden, boomgaarden, hagen, graan, stro, mijten of van plaatsen waar vlas te drogen is gelegd.
Deze bepaling is van toepassing op elk vrijwillig en tijdelijk vuur, ook indien dat gebeurt in een hof die in een stadscentrum is gelegen.

- *Bosdecreet (13 juni 1990)*

Art. 20. Onverminderd de verbodsbepalingen opgenomen in wetten, decreten, reglementen en de ontheffingen opgenomen in het beheersplan is het zonder machtiging van het bosbeheer, in de openbare bossen verboden:
5. vuur te maken behalve wanneer zulks nodig is als beheersmaatregel, als fytosanitaire maatregel bij wet verplicht of als onderdeel van een wetenschappelijk experiment.
Art. 99. Op straffe van geldboete van vijftig tot driehonderd frank is het in alle bossen en binnen een afstand van honderd meter tot de bossen verboden vuur te maken in open lucht om welk motief dan ook, behoudens in uitvoering van een goedgekeurd beheersplan of behoudens een machtiging door het Bosbeheer en met uitzondering van wettelijk verplichte verbrandingen.
Art. 112bis. Alle geldboetes en/of straffen, opgenomen in artikelen 20, 99 worden opgeheven en vervangen door volgende strafbepalingen:
Wie maatregelen of voorschriften, vastgesteld in of ter uitvoering van artikelen 20 en 99 overtreedt en het toezicht op deze maatregelen of voorschriften verhindert of bemoeilijkt, wordt gestraft met een geldboete van 50 tot 300 frank.

- *Milieuvergunningendecreet (28 juni 1985)*

Art. 39. § 1. Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met een geldboete van 100 frank tot 100.000 frank of met één van die straffen alleen:
1° hij die zonder vergunning een vergunningsplichtige inrichting exploiteert of verandert;
2° hij die de bepalingen van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten of de vergunningsvoorwaarden niet naleeft;
3° hij die het bij of krachtens dit decreet geregeld toezicht op de inrichtingen verhindert;
4° hij die geen gevolg geeft aan de opgelegde dwangmaatregelen.
§ 2. Na de partijen gehoord te hebben kan de rechter bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uitspreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van de inbreuk liggen te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt.
§ 3. Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de bij dit decreet bepaalde misdrijven.

Naast geldboetes en gevangenisstraffen zijn in Vlarem I hoofdstuk XVI dwangmaatregelen opgenomen zoals de onmiddellijke stopzetting van de afvalverbranding.

In **Artikel 10** wordt aangegeven aan wie het reglement moet worden overgemaakt.